

Els topònims

La toponímia és la ciència que estudia els noms de lloc. És una part de l'onomàstica, que estudia tots els noms propis, aplicats a qualsevol cosa. Les dues branques més importants de l'onomàstica són la toponímia i l'antroponímia, que estudia els noms de persona, indistintament, és clar, noms de baptisme, cognoms o llinatges, renoms i hipocorístics, és a dir, formes diminutives, afectives o familiars. Un *topònim*, doncs, és un nom de lloc, com Barcelona, Empordà, Montseny, Guitarríu o Bastanist, i un *antroponim* és un nom de persona, com Feliu, Eulàlia, Arderiu, Trucafort o Munda. Un bon nombre de noms propis són alhora topònims i antroponims: Ripoll, Torelló, Cervera, Cardona, Montseny, Fluvià, etc.

Els lingüistes que es dediquen a l'estudi de la toponímia designen a vegades certs grups de topònims amb uns termes més especialitzats. Els més usuals són els *orònims* i els *hidrònims* als quals podem afegir els *hagiotopònims* i els *corònims*, i segurament n'hi deu haver encara més o, si més no, res no priva de crear-los. D'aquests quatre termes, *orònim*, *hidrònim*, *hagiotopònim* i *corònim*, només el primer, *orònim*, figura entrat a la Gran Enciclopèdia Catalana. Vol dir, tal com es dedueix fàcilment, el nom —el topònim— d'una muntanya o d'una altra elevació del terreny, com Montserrat, Cadí, Puigmal, Garraf, etc., així com un *hidrònim* és un topònim relacionat amb l'aigua: Llobregat, Segre, Malniu, Aiguaneix, etc. També es

fàcil de conèixer què és un *hagiotopònim*: un topònim constituït pel nom d'un sant, usualment determinat per un altre nom, com Sant Marçal, Sant Feliu de Codines, Sant Grau d'Entreperes, etc. Ens resta per saber, però, què és un *corònim*, mot que figura en un text extret de la Gran Enciclopèdia Catalana que ha servit per a un concurs de la Fundació Enciclopèdia Catalana consistent a trobar deu faltes en el text al·ludit. Com que aquest mot, precisament, tal com hem dit, no figura entrat a l'Enciclopèdia, són molts els qui s'han interessat per la solució d'aquest concurs que s'han preguntat si era un dels que contenia o constituïa una de les faltes que calia cercar. Però aquest no és pas el cas. *Corònim* és, de fet, un mot especialitzat, que no hem sabut trobar entrat a cap diccionari ni enciclopèdia (i n'hem consultats també de castellans i de francesos), però l'usen algun cop els lingüistes i els historiadors per a designar els topònims de territoris d'extensió no petita, que tenen o han tingut personalitat política pròpia. En el text a què ens hem referit, era qüestió del corònim *Catalunya*. En el treball de M. Coll i Aientorn «Sobre el mot *espanyol*», publicat a «Estudis Romànics», volum XIII (dedicat a la memòria de Pompeu Fabra), llegim «el corònim *Hispania*». Per tant, corònims són noms geogràfics com Catalunya, Itàlia, Suïssa, Alemanya, etc.